

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 629. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm33994/facsimile.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

fra hvem han nedstammede, kan kalde „Abdissens Cato,“ var alligevel en mærkelig Mand, hvem Nero vel kan gjøre Tilnavnet „den sidste Romer“ skribt, men som virkelig var den sidste Rømpes Natur, der vilste sig begjæret for den store Idee, at hele Verden skulde lade sig beherske af Rom og Romigjen af Raadet og han var En af de saa Raads-Herrer, som vilde der skulde hæftes med Retfærdighed. Derfor holdt han endnu, da Cæsar kom til Afrika, Raad i Utika med Tre hundrede, som han kaldte „Senatet,“ medens en Scipio, Pompeis sidste Sviger-Sønder, var Feldt-Hæder, men saasnart Scipio var flædt, turde naturligtvis det Raad der stogte fra Rom endnu mindre holde Stand i Utika, saa Alt hvad Cato, efterat have besørgt dem om Verdensgjøre, var at redde sig selv paa en Naade, han fandt sit Liv og sin Eretning værdig. Ulikensfæne tilfød sig nu vel at gaane i Forbøn for ham hos Cæsar, thi han var virkelig en høist agtværdig Mand, men dertil svarede han kun med et Smil: nei, jeg er selv kiendt med Cæsar, læste derpaa Platoes Skrift om Uadelsigheden og gjemmede sig derpaa selv med sit Sværd, men da han med alt sit Med altid havde været bange for at see Dørges-Med, og havde altsaa ingen Døelse kunnet faae i at bruge Sværdet, gjorde han det saa klist, at han fik en sten og smertelig Død. Slikt var det imidlertid Synd at lægge ham til Last, og naar Man har smidt denne ædle Mand mellem „sejre, ugadelige Selv-Mordere,“ hvis blinde Hedsfæh knap kunde undskylde dem, da har Man kun derved vist, Man hverken havde et kristeligt eller hødensk Begreb om den himmelvuds Herfæst mellem en Misdøders Selv-Mord, hvorefter han vil andfæ sin forfældte Straf og Skændsel, og Udlingens forsvulde Udøsi, der vil kan overleve det Eneste, han med Verden levede for, og ei spæd, kan kan forvans, til at det værdig, uden for sin egen Haand. Jeg misunder dig din Død, sagde Cæsar, da du der-

ved har berøvet mig den Væde at skænke dig Livet, og det er ikke engang let for os at sige, hvad en Cato skulde gjort med sit Liv, naar Cæsar havde skænket ham det*). Det er det klart nok, at Cato søvmede for et Luft-Castel, thi aldrig havde Maadet, efter hans eget Skien, været længere fra at øve et retfærdigt Herredømme, og hvor dogberbt han selv, der vilde reformere Staten, tog paa Koret, havde hans andrenbare Lov-Brud under de Catilinarijske Uroligheder tilstrækkelig vist, men da han først havde høvt det Uheld at leve for et usikkert Ideal, vilde han dog været alt for usikkert, hvis han ei havde haft Mod til at døe for dit.

Dette ser vi ret paa skikkede Cicero, som vist var fløjet med Pompeius, men havde slet ikke Mod til at holde Stånd med Cato, saa strax efter Slaget ved Pharsalia skede han sig tilbage til Italien, hvor Cæsar, som vidste at fattede hvad han selv var: en dygtig Retsmand og god Taler, og som længe havde vidst, at Cicero, sig selv overladt, var om ikke uskikket, saa dog uslæbent, han ei blot beundrede men admærkede Tullius. Dette havde været i sin Deben og vilde paa ingen Maade, skiont det kun gjorde Cæsar Væde, gjort Cicero Skam, naar ikke dette Hæer havde haft den store Svagbed at ville gjælde for en Friebed-Stotte, men som Catos Med-Brøder klæbte det ham unægtelig kun slet at sige, at talke og at smigre Cæsar's-Hæren for sig selv, og som en ædelt Mand klæbte det ham endnu værre, da den Heimebedige paa den nedbrøgtligste Maade var sturtet, at træmpe paa hans Grav, saa det var intet Under, at Antonius bestemte og Decavius solgte ham til det ynkkelige Endeligt, han fik: at myrdes som en ferdløs Hingning paa sin Sottes Seng**).

*) Plutarchs Cato den Yngre og Cæsar. Xprians Bergey-Krig II. 95-99.

***) Plutarchs Cicero.

